

СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ
СРБИЈЕ

СРПС

БЕОГРАД, Дечанска 14/5; тел/факс: 011/3236-259, 025/420-093
E-mail: sob@beograd.com, sindiso@sbb.rs

ДО ПРАВА УЗ ПОМОЋ АГЕНЦИЈЕ ЗА МИРНО РЕШАВАЊЕ РАДНИХ СПОРОВА

У понедељак, **08.03.2010.** год. одржан је састанак представника Синдиката радника у просвети Србије (СрпС) са директором републичке Агенције за мирно решавање радних спорова, како би се у вансудском поступку пронашла решења за приоритетне захтеве чланова Синдиката. Делегацију СрпС-а у саставу Хаџи Здравко М. Ковач, генерални секретар, Слободан Брајковић, председник РО и Ранко Хрњаз, потпредседник СрпС-а и председник ИО НСПРВ примио је директор Агенције Дејан Костић. Након што су изразили задовољство чињеницом да су изменама Закона о мирном решавању радних спорова („Сл. гласник РС“ број **125/2004**, **104/2009**) проширене надлежности Агенције у решавању индивидуалних и колективних радних спорова („Сл. гласник РС“, број **125/04** и **104/09**), представници Синдиката су директору Костићу изнели проблеме који тренутно највише „жуљају“ синдикат и који би због великог броја оштећених запослених и чланова Синдиката у судском спору представљали на неки начин блокаду рада Синдиката, беспотребне трошкове и исцрпљивање ресурса на нечему што је законско право запослених и синдиката. Нажалост, констатовали смо и да је премало правне државе, те да управо они који би требали да штите законитост, врло често је крше, а самим тиме једноставни проблеми постају дуготрајни и скупи судски спорови, са неизвесним исходом због превеликог утицаја извршне власти на „независно судство“.

Елем, након што су представници Синдиката предочили обимну документацију директору Костићу, усагласили смо се да се крене и у реализацију за Синдикат приоритетних питања, а затим и свих осталих, наравно уз потребну документацију и покретање поступка мирног решавања радног спора које је у надлежности Агенције. Договорено је да први предмет спора буде питање решавања права Синдиката која проистичу из недвосмислено утврђене репрезентативности, а која крши министар просвете, др Жарко Обрадовић, чиме чланови Синдиката, а и други запослени не могу остварити права из палете права која се „за зеленим столом“ утврђују у колективном преговарању и која се утврђују у оквиру надлежности различитих трипартитних тела на нивоу делатности, а истовремено теку процеси: рационализације мреже школа и броја одељења, измена школске легислативе, доносе се подзаконска и друга општа акта која утичу на радно-правни и материјални статус запослених,... јер министар преговара са синдикатима који су **de facto** и **de jure** изгубили репрезентативност, а не са јединим синдикатом који је тренутно репрезентативан у смислу Закона о раду и на основу којег је министар и утврдио репрезентативност овог Синдиката.

Посебно питање које смо елаборирали је и проблем самог ПКУ који је због неусклађености са Законом и Уставом, па чак и сам са појединим одредбама овог ПКУ, произвео штету свим синдикатима који нису потписници овог уговора. Стога је СрпС информисао Агенцију да је поднео захтев за потписивањем ПКУ још **31.12.2009.г.**, а захтев поновио **01.02.2010.г.**, али до данас није добио никакав одговор. То фактички значи да се права утврђена из репрезентативности не примењују на репрезентативан синдикат (СрпС-у је репрезентативност утврђена **07.12.2009.**), а истовремено их користе синдикати који су изгубили репрезентативност само зато што су потписници ПКУ, иако су у време закључивања тог колективног уговора (**30.01.2009.**) били синдикати у статусу синдиката којима је истекла репрезентативност: СОС и ГСПРС - **12.09.2008.**, а УСПРС **19.01.2009.г.** из правнички неосноване флоскуле из члана **55.** ПКУ о потписницима Колективног уговора, иако је сваком ко се иоле бави радним односима и уређивањем права из радног односа познато да се право извлачи из репрезентативности организације.

Друго питање за које су се обе стране сложиле да је више техничко него суштинско, и договориле да Агенција помогне у његовом решавању јер очигледно послодавац – Влада Републике Србије, односно Министарство просвете не жели да га реши, већ га континуирано пролонгира и одлаже, јесте питање исплате гарантоване минималне за део запослених у делатности са нижим коефицијентима за обрачун и исплату зараде. Како су директора Агенције информисали представници Синдиката, „репрезентативни“ синдикати су приликом закључивања Протокола о основици за обрачун и исплату зарада утврдили износ те основице на нивоу (**2.222,50** динара) који у појединим месецима не обезбеђује (у производу са коефицијентом) ни загарантовану минималну зараду те су запослени (њих око **16.000**) у појединим месецима били оштећени за износе од неколико стотина до **2.000** динара и тај дуг до дана данашњег није измирен. Ради се, наиме, о првом полугодишту **2009.** године, када је дуг и настао. Светла тачка у свему томе јесте чињеница да је на захтев СрпС-а Влада Републике Србије донела Закључак којим је ову незаконитост кориговала, али само у периоду након повратка запослених у школама са годишњег одмора. Дакле, у другом делу **2009.** године. Договорени су конкретни кораци и активности које ће предузети Агенција како би се и овај проблем решио, јер је добро познато да је мирно решење спора и у интересу Владе, односно буџета, пошто су се сви усагласили да је цена спора у правилу **2** пута већа од тужбеног захтева.

У другом делу састанка представници Синдиката су кандидовали за неки наредни период још два проблема из сфере колективних спорова, од којих је један националног нивоа, а други локалног. Ради се, наиме, о питању надокнаде за коришћење годишњег одмора за све запослене у просвети којима је у последње две године Влада Србије исплаћивала мањи износ од онога утврђеног Законом и општим актом, правдајући то чињеницом да просек не може бити већи од редовне плате, заборављајући да је, у зависности од броја дана, то математички могуће и у складу са важећим колективним уговором. Када су запослени пре **3** године били суочени са мањим износом и тада је то, за владу, било у реду, а последње две године када су запослени требали добити више, тада је наложено директорима да исплате мањи износ од онога који би им припадао непосредном применом ПКУ.

Други аспект овог истог питања јесте неисплаћивање надокнаде за неискоришћени годишњи одмор, јер је добро познато да велик број запослених у просвети због краткоће периода између завршетка обавеза у школи, условљених уписима и организацијом поправних испита и не може да искористе цео годишњи одмор.

Последња тема о којој смо причали са директором Агенције јесте тема везана за предшколске установе и последњи случај у зрењанинској ПУ, који је изнео на видело оно што смо и раније знали, а то је да велик број ЈЛС закида „своје“ васпитаче, пошто им исплаћује мању основицу за обрачун и исплату зарада (цену рада) од оне коју је утврдила Влада Србије својим Закључком. Како се ради, такође, о великом броју потенцијалних судских спорова (само у зрењанинској предшколској установи више од **300** запослених је дало пуномоћја Синдикату да их заступа) јасно је да би помоћ Агенције, њена медијација и евентуална арбитража, па касније пресликавање тог модела на друге средине, помогла да се избегну бројни спорови, јер се уопште не ради о усамљеном случају, већ готово у правилу са само неким светлим примерима, где локалне самоуправе исплаћују више, попут Београда, Новог Сада или Панчева.

У току наредних дана Синдикат ће по свим овим предметима комплетирати досад сакупљену документацију и доставити је Агенцији за мирно решавање радних спорова у прописаном облику и предвиђеној процедури. Молимо чланове Синдиката и синдикалне организације да, уколико имају проблеме који се могу подвести под индивидуалне, односно колективне радне спорове за које је надлежна Агенција да у договору са Синдикатом формирају предмет и уз посредство Секретаријата Синдиката доставе га Агенцији. Важно је напоменути да је овај поступак брз – решава се у законском року од **30** дана, а странке у спору у року од месец дана по отварању расправе добијају правоснажно и извршно Решење, као и да је сав поступак бесплатан, те самим тиме странке у спору не сnose никакве трошкове, а како странке у спору бирају арбитраже споразумно, са листе искусних стручњака из области радног права, оне и саме активно суделују у том процесу.

Користећи услуге Агенције, избегавамо и досад присутну и лошу праксу да се по старом добром српском обичају за све гађамо по судовима, па чак и онда када то није оправдано и користимо један механизам толико присутан у свету који помаже бржем решавању спора, а на обострано задовољство.

Београд, **09.03.2010.** год.

проф. Хаци Здравко М. Ковач
генерални секретар НСПРВ и СрпС

